

Bevaringsforeningen for Præstø og Omegn

Majorgården, Mønvej 107 – læs den gode historie på side 6.

INDHOLD:

Farvel til facaderådet – goddag til bymiljørådet / side 2

Bevaringsforeningens dialogmøde / side 4.

Indkaldelse til generalforsamling / side 5

Majorgården – En del af Allerslevs historie / side 6

Besøg foreningens hjemmeside og Facebook / side 7

Bevaringsforeningens bestyrelse / side 8

Nyhedsbrev – december 2024

Farvel til Facaderådet – og goddag til Bymiljørådet

Jørgen Kreiner-Møller
Medlem af Bevaringsforeningens bestyrelse

Ved det kommende årsskifte skal vi sige farvel til Facaderådet. Vordingborg Kommune har i forbindelse med en sparerunde for et år siden besluttet at nedlægge facaderådene i kommunens købstæder. Facaderådet i vores by har eksisteret i en længere årrække helt

Solceller på tagene af købstadens huse. Her Vesterbro, 4720 Præstø. Er det med til at forskønne byen?

tilbage i den tidligere Præstø Kommune.

Det er i denne situation naturligt at stille spørgsmålene: Hvad er facaderådet, og hvad kommer beslutningen til at betyde for Præstøs bygningskultur?

I en lille pjeces fra kommunen står der følgende om facaderådets virke og formål:

"I Vordingborg Kommune er der et facaderåd i hver af de tre købstæder: Præstø, Stege og Vordingborg. Facaderådene er sammensat af medlemmer fra foreninger med interesse for købstædernes bymidte. Facaderådene har til formål at virke for en forskønnelse af kommunens bymiljøer ved at komme med vejledende udtalelser til kommunen i sager om skilte og facader, samt ved at udbrede kendskabet til god skilte- og facadeskik."

Det skal bemærkes at facaderådet tidligere har fungeret mere konkret i forhold til bymidtens skilte og facader end i de sidste år, hvor 4 korte møder om året har sat rammerne for arbejdet.

Bestyrelsesmedlem i Bevaringsforeningen Anja Bille, der tidligere repræsenterede Bevaringsforeningen i Facaderådet, fortæller positivt om det daværende tætte og direkte samarbejde med Præstø Kommune om facadespørgsmål. Det var mere ukompliceret at få kommunen til at reagere konstruktivt i forhold til bymidtens bygningskultur.

I de sidste to år har undertegnede siddet i Facaderådet og bidraget med foreningens erfaring hvad angår bevaring og udvikling af bymidten. Blandt andet har jeg i debat om facaderådets arbejde, argumenteret for at rådet skulle forholde sig til en mere helhedsorienteret arkitekturpolitik for bymidten. Det drejer sig ikke kun om skilte og facader, men om den byrumsmæssige helhed, som bygninger og vejbelægninger udgør. Det er forkert at tale om facader i et regi og om veje, torve og pladser i et andet regi. Det er også vigtigt at forstå, at bygninger, der har en lav bevaringsværdi, kan have stor værdi for det samlede byrum. Her kan vi i Præstø henvise til Adelgade, hvor mange anonyme huse er vigtige for det samlede byrums kvalitet. Denne drøftelse blev vi ikke færdige med, og den må fortsætte i et nyt regi.

En af de særlige kvaliteter ved facaderådsarbejdet var den tværfaglige

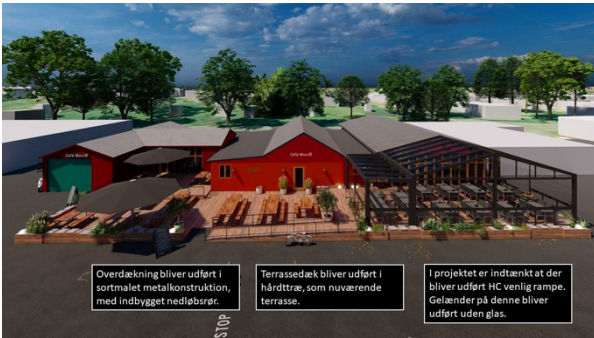

Illustration af Cafe Mocca's "glashus" og overdimensioneret terrasse på havnen i Præstø.

sammensætning af medlemmerne fra byens forskellige foreninger. Det gav en vigtig kvalitet, som måske ikke altid er blev forstået på rådhuset. Det skal for eksempel bemærkes, at facaderådet var 100 % enig i en beslutning om at kommunen ikke skulle tillade en udbygning af Cafe Mokka med et glashus ud i havneområdet. Også mange andre fra byen protesterede, men kommunen udstedte alligevel en dispensation som gjorde udvidelsen mulig.

Bevaringsforeningen havde gerne set at facaderådet kunne fortsætte arbejdet. Der er derfor i samarbejde med bevarings- og bygningskulturinteresser i Stege og Vordingborg taget initiativ til at etablere "bymiljøråd" efter samme model i de tre byer.

Et vist samarbejde mellem bymiljørådende og kommune vil være en fordel for alle parter i særligt i sagsbehandlingen af byggetilladelser og tilladelser til ændring af facader. De beslutninger og anbefalinger, som bymiljørådene kommer til at være ansvarlige for i de enkelte købstæder kan, i de fleste sager, bidrage til bedre kommunale beslutninger.

Demokratier som vores har også i denne sammenhæng brug for en kritisk opinion, og Bymiljørådene bliver en aktiv lokal opinion. Vores købstæder rummer by-

kvaliteter, der skal bevares gennem begavet, reflekteret udvikling. Bevaringsforeningen for Præstø og Omegn vil arbejde for etablering af et Bymiljøråd i Præstø.

Så vores farvel til facaderådet må snarest kunne følges op af et

GODDAG TIL BYMILJØRÅDET

Bestyrelsen ønsker alle i foreningen en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Bevaringsforeningen vært for dialogmøde med kommunalpolitikere

Karen Margrethe Olsen
Formand for Bevaringsforeningen

Bevaringsforeningen var vært ved efterårets dialogmøde med kommunalpolitikere på Præstø bibliotek den 19. november 2024.

Mødets formål var at drøfte emner, der berører balancen mellem udvikling, nybyggeri og bevaring – et område, som skaber stort engagement i Præstø. Det handler om kvaliteten i vores byrum, vores fælles identitet, vores historie, de rammer som vi færdes i, i vores dagligdag.

Der blev fokuseret på følgende konkrete og centrale punkter:

1. overholdelse af lokalplaner, især i Præstø midtby og havn.
2. vigtigheden af en klar planlægning for nybyggeri.
3. vedligeholdelse af kommunens egne bygninger og offentlige arealer.

Bevaringsforeningens ønske til kommunalpolitikere er, at kommunen igen lægger billet ind på at blive en del af landsbypuljemidlerne. Det er en god måde at støtte ejere med et, om end beskedent, beløb til vedligeholdelse af bevaringsværdige bygninger. En vedligeholdelse, som jo ikke alene kommer ejerne til glæde, men en vedligeholdelse, vi jo alle nyder godt af, når vi færdes i byrummene.

Vi kunne også ønske os, at kommunen formulerer en by- og arkitektur politik,

som de f.eks. har gjort i Faaborg-Midtfyn kommune.

Faaborg-Midtfyns borgmester Hans Stavnsager har herom sagt følgende:

”Politikerne har givet hinanden håndslag på, at vi satser på kvalitet i bevaring og nybyggeri. Vi bruger den til at holde hinanden fast på vores langsigtede strategiske målsætning. Både borgere og virksomheder kan se, at vi har ambitioner for kommunen, og at vi vil investere i den. Fordi vi har en arkitekturpolitik, tør vi at være tålmodige, og vi har is i maven, når investorerne henvender sig. Vi venter gerne på den rette bygherre. Når vi udvikler med kvalitet, øges stoltheden, og så kan vi både tiltrække nye borgere og fastholde de eksisterende”.

Karen Margrethe Olsen afsluttede aftenen med at give en julegave til politikere: nemlig at bevaringsforeningen formulerer et bud på en kommunal arkitekturpolitik.

Karen Margrethe Olsen takkede politikere og fremmødte for den livlige debat og for journalist Sara Ottens kompetente mødeledelse.

Oplægget var fulgt af nedenstående billedeserie, for at give politikere fik syn for sagn.

Lidl Jungshovedvej/Næbvej –
forskønner det vores købstad, eller?

6

Nybyggeri mod Lundegård / Præstø øst

6

Vedligeholdelse af det offentlige rum?
eller mangel på det same?

9

Administrationsbygningen og biblioteket
Hvad bringer fremtiden?

7

Dambæks have – en grøn oase, eller?

10

Generalforsamling:

Der indkaldes til ordinær generalforsamling onsdag, den 05. februar 2025 kl. 19.00 på Præstø Bibliotek, Lindevej 45 4720 Præstø.

Efter generalforsamlingen vil der være et oplæg om kystsikring i og omkring Præstø.

Dagsorden ifølge vedtægterne, som kan ses på Bevaringsforeningens hjemmeside.

www.bevaring-præstø-og-omegn.dk under fanen: "om foreningen".

Vel mødt!

Kære Karen Margrethe:

Det er dog utroligt, hvad sådan et par sække kulekalkmørtel og 2-3 spande sandkalk kan udrette når der kalkes over stok og sten.

Pludselig føler jeg, at jeg bor i et gammelt hus fra 1700-tallet. Og det er nu ikke helt løgn.

Jeg er i gang med noget ret omfattende forskning i husets historie, og er nu nået tilbage til mindst 1740.

Og ikke alene det - det viser sig, at Majorgården, som det hed engang, var et ret omfattende element i Allerslevs historie. Hør bare:

1) Gårdens navn stammer fra, at her engang boede en "mejer" (en opsynsmand) for det gamle Jungshoved gods.

2) Hans navn var Jochum Nicolaj Prehn, og han var desuden birkeskriver i Vordingborg Rytterdistrikt fra 1741 til sin død i 1788.

3) Han havde vist også numsen fuld af penge, for på et tidspunkt bød han på tre af herregårdene hernede ved en auktion, hvor kongen satte ryttergodset til salg.

4) De tre gårde var Engelholm, Beldringe og Lekkende, og hans bud i 1774 var 36.100 Rdl pr gård, men alle tre gik til Kammerherre Raben for 48.000 Rdl/stk.

4) Birkeskriverens svigerfar var også birkeskriver sammesteds fra 1719 til ca. 1750, og han døde her på Majorgården i 1756.

5) Hans søn Thor Thodberg Prehn blev født her på stedet i 1750 - blev selv birkeskriver for rytterdistriktet fra 1773 til 1809, hvor birket blev nedlagt. Han opnåede desuden titlen Kammerherre. Så

i starten af 1750'erne boede der tre generationer af birkeskrivere i disse små lokaler.

6) Nicolaj Prehns små søstre passede en overgang hus for deres storebror, og den yngste giftede sig med sognedegnen i Udby. Og det gav måske følgende resultat:

7) Nede i den østre længe boede der fra 1787 og frem en jordemoder, som kaldtes madam Carstens. Hun havde den store glæde at bringe to af Grundtvigs storesøstre til verden. Og hun var desuden gudmor for dem begge ved hjemmedåben, da de vistnok var lidt svagelige. Den ene døde kort tid efter.

8) Desuden stod Thor Thodberg Prehn fadder for Grundtvigs storebror Niels Christian i 1777.

9) Og i 1793 købte Thor Birkedommergården i Allerslev og solgte den senere videre til en landmåler Grønvold, som stod for udskiftningen i nabokommunerne (dog ikke i Allerslev).

10) Grønvolds svigermor hed Trone Birgithe Grundtvig - havde været gift med en birkedommer, og var i øvrigt Grundtvigs faster. Og for at det ikke skal være løgn stammer Jens Rerup i lige linje fra denne dame.

Så indtil videre kan jeg følge huset tilbage til 1740, hvor hr. og fru Prehn flyttede til Allerslev. Det kan godt være ældre, men sporene er svære at finde - for det eneste de gode birkeskrivere glemte at skrive var deres egen historie.

Du kan måske godt forstå, at jeg gerne vil bevare hytten her for eftertiden...

Venlig hilsen

Henning Schmidt, Mønvej 107, Allerslev

Besøg bevaringsforeningens hjemmeside:

www.bevaring-præstø-og-omegn.dk

Facebook: ByogLandPræstø

Bevaringsforeningen for Præstø og Omegn

Om foreninge

Nyheder

Medlemsblad

Vores mission

Vi arbejder for, at bevare og udvikle kulturarvsværdierne, der knytter sig til bebyggelsen og landskabet i Allerslev, Beltringe, Bårse, Jungshoved, Mern, Præstø og Skibinge sogne.

Vi forsøger i, så stort omfang som muligt, at påvirke kommunens og andre myndigheders beslutninger således, at disse i videst muligt omfang tager hensyn til bevaringsværdierne. Vi samarbejder med Bevaringsforeningen Vordingborg, Bygnings- og Landskabskultur Møn og Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur.

Bevaringsforeningens
generalforsamling

Læs mere

Høringer og
indsigelser til
Vordingborg
Kommune

Se indsigelser

By og Land Danmark

Bliv Medlem

Det koster 250 kr. for et enkeltmedlemsskab og 300 kr. for et
hustandsmedlemsskab.
Kontingent indbetales til:
Bevaringsforeningen for Præstø og Omegn
v/Niels Stoklund, Lindevej 15, 4720 Præstø.
Med angivelse af tydeligt navn og adresse på:

E-mail
karenmargrethe@dbmail.
dk

Bestyrelsen for Bevaringsforeningen 2024

Navn	Adresse	Telefon	E-mail
Karen Margrethe Olsen Formand Ansv. Redaktør af bladet og medlem af koordinationsudvalget med kommunens tre bevaringsforeninger	Torvet 13 4720 Præstø	23 11 09 84	karenmargrethe@dbmail.dk
John Kunze Næstformand Formand for fonden	Bårsevej 23 4733 Tappernøje	22 96 30 06	dr.kunze@mail.tele.dk
Mikael Forsberg Kasserer	Bøgebakkevej 5 4700 Næstved	29 70 61 18	Forsberg068@gmail.com
Marianne Bay sekretær	Grønnegade 4720 Præstø	42 72 26 78	mariannebay4720@gmail.com
Hans Thormod Nielsen Medlem af koordinationsudvalget	Adelgade 85 4720 Præstø	29 91 47 20	hnt@rmteknik.dk
Jørgen Kreiner-Møller mdl. af facaderådet	Skovhusevej 2B 4720 Præstø	20 47 57 66	jmk@jmk-arkitekter.dk
Anja Bille Hansen medlem	Adelgade 90 4720 Præstø	20 28 29 98	anjabile@yahoo.dk
Peter Bering Suppleant Medlem af Fonden	Kragevigvej 17 4720 Præstø	30 55 12 36	pb@arkitektbering.dk
Annette Nielsen Suppleant	Skovhusevej 2B 4720 Præstø	29 70 61 18	forsberg068@gmail.com
revisor			

Ansvarshavende redaktør: Karen Margrethe Olsen, Torvet 13, DK-4720 Præstø

e-mail: karenmargrethe@dbmail.dk